



այդ տեսակ կարասիք չեն ունեցել, որ անուն էլ տային. ուրեմն մենք ուրիշից առնելով դրան (նոյնպէս և շատ ու շատ բաների) ձեռք անունն էլ պիտի առնենք:—Խեցի (горшок!) սա նշանակումէ որ և իցէ կաւից շինած ու թրծած բան, իսկ ծաղկաման չէ նշանակում. ուրեմն горшок — ք ծաղկամանի մոքով առնելով՝ բաւական էր միայն ծաղկաման ասել:—Պղինձ (котел?). ամէն տեղ Հայերը ընդհանրապէս զազան են ասում, և գործածելու սա յարմար է, քան «պղինձը», որ նիւթի անունն է:—Самовар — ք Հեշտաեռ ասել խալառ աւելորդ է, որովհետեւ ո՛չ թէ մենք միայն այլ ուրիշ ազգերն էլ սամավար են ասում:—Այս տեղ կարելի է թարգմանել այս հանկուկը: Въ небо дыра, въ землю дыра посерединѣ огонь да вода: վերեր ծակ, ներքեր ծակ, մէջ տեղը կրակ ու ջուր: (Մեկն, Սամավար):

## № 3.

## ԴԵՐՈՂ (?)

## № 4.

Այս №-ում կրթութիւնների վերնագիրը Հայերենում է «Հագնելիք», բայց սա անյարմար է երևում. որովհետեւ ներքեւ—Սպիտակեղէնների շարքում «սփռոց, սաւան, թաշկինակ և երեսորիչ», հագնելիք չեն: Այլ աւելի լաւ էր Ռուսերէն վերնագիրը—Плате, обуть, и бѣлье—ձշդութեամբ թարգմանել. Շոր, ոտնաման և սպիտակեղէն: Ինչո՞ւ պէտք է платё и обуть հանգրծելուն ու մաշկեղէն ասել, երբ շոր ու ոտնաման խալառ ընդհանրացած են. մանաւանդ որ՝ մաշկեղէն բառը դրարաւորցն է վերցրած և նշանակում է մորթում կամ կաշուց շինած բան, զօրօրինակ Մաշկեղէն դօտի, ձեռնոց, զգեստ, զլիարկ, ևն:

Մեղանում առ հասարակ փաղաքական և նուազական մասնիկները շատ քիչ են գործածվում. դրանց բուն գործածութիւնը է՛ն բոլորին բնթերցողի աչքին է կաշում, և մի խօսքով, շատ խորթ է ասել և լսել թէ մեծերին և թէ փոքրերին: Երբ լեզուն այդ յատկութիւնը չունի ի՞նչ հարկաւոր է. և ի՞նչպէս կարելի է կարկատաններ կացնել նրան: Զօրօրինակ՝ այս խում փոքր մուկիկը, «իկ», խալառ աւելորդ է. Հայր չէ ասում փոքր մուկիկ, մեծ մուկիկ, այլ փոքր (կամ փոքրիկ, պատիկ, պիծիկ) մուկ, մեծ մուկ. այս մասնիկներով գրուածքի լեզուն երեխայական չի դառնալ, այդ յատկութիւնը դարձուածներինցն է կախւած: Այս տեսակ իմաստ — Բէնէնէր կան Մայրենի լեզուի միւս №—ներումն էլ: «Մի օր մեծ մուկիկը . . . . . Մենք կարծում ենք, որ աւելի յարմար է «մէկ բառը շատ գործածել, քան, «մի», որովհետեւ նա էլ հա-

յերէն է և համարեա՝ բոլոր Հայերը այդպէս են ասում. մանաւանդ որ՝ «մի», բացասական խօսքերում էլ միշտ բանացրվումէ: Մենք չենք ասում խալառ չըգործածել «մի», կամ թէ՛ Մայրենի Լեզուն «մէկ, եր չունի. միայն ասում ենք, որ լաւ է «մէկ», աւելի շատ գործածել, իսկ «մի», աւելի քիչ:

Սկզբնական դասադրքի լեզուն, որքան կարելի է, պէտք է խօսիչին լինի ծանր. դասը դասը դարձուածները և ոճերը ամենեւին չեն մոտնում երեխաների մտաց մէջ, նրանց զգացմունքները չեն շարժում: Այս կողմից Մայրենի Լեզուն պակասութիւններ ունի, զօրօրինակ. այս №-ում «Մեծ քոյրը նորան այդ թանձր ծովից հանել կամեցաւ, բայց . . . . .», բաւական ծանր ոճ է, աւելի գեղեցիկ կլինէր «կամեցաւ», բայց առաջ դնելու, դիցուկ թէ, այսպէս ասել. Մեծ քոյրը ուզեց, որ նրան էլ թանձր ծովից հանի, բայց . . . . .

## № 5.

Обруч գծուար թէ կարելի լինի սարք ասել. սարքը շատ բաների համար ասվումէ, զօրօրինակ. եկեղեցու, տան, հանդիսի, զխի, ևն, սարք — թիկնափող (Хожуть?) լաւ է «խաւում», ասել. Պապեր (?) Փոքրաշ (?) թամբ (թամբ, որովհետեւ ընդհանրացած է):

Կարելի էր թարգմանել այս հանկուկը. Два кольца два конца, а по серединѣ гвоздикъ: Երկու օղ, երկու ծայր, մէջ տեղն էլ մէկ մեկ: (Մեկնութիւն Մկրատ):

Պէտք է թարգմանուէր Лопадь и Соха.

Ձին և Արօղ:

Ձին արօրին ասել է. «Բեղբո՛ւ եմ քեզ քաշ տալուց», Արօրը պատասխան է տուել ձին. «Նա էլ քեզ կերակրելուց եմ բեղբուկ»:

Պառան ու հաւը յօդուածը բաւական անհամ ոճով է գրած. Լինում է, ունենում է, ածելիս է լինում՝ դանդաղ ձևեր են ու քիչ գործածական: Այս կարելի էր ուրիշ կերպ ասել, դիցուք թէ այսպէս. Պառաւր մէկ հաւ ունէր օրը մէկ ձու էր ածում («սորա համար», ասելը աւելորդ է ի հարկէ ուրիշը համար հօ չէր ածել): Նա ինքն իրան մտածեց. «արի՛ հաւիս շատ կուտ ուտացնեմ, բալքամ օրը երկուսը, երեքը ածի», Յետոյ վերկալաւ նրան շատ կուտ տոկեց. հաւը կըքան չաղացաւ, որ ձուից կտրվեց: Պառաւր երկուսը, երեքը ստանալու տեղ՝ ին մէկիցն էլ զորկուեցաւ: Ինչո՞ւ:

Սկզբնական նախադասութիւնները որքան հրնար է պիտի համառօտ լինին և ոճը կոկ. ամփոփ. երկար ու ճապաղ ձևերը խիստ ձանձրալի

են երեխաներին (Թէեւ չափահասների համար էլ այդպէս է)։

Այս №-ը պահուելու է (?)։

## № 6.

Աւերադրումը Շլա ուղիղ թարգմանած է «նաւեր», բայց յետոյ դառնում է «նաւատորմի», — Флотъ, որ սխալ է։ Այստեղ լաւ էլինէր մի քանի նաւերի և կառքերի անուններ, որոնք հայերէնում չըկան, բայց ժողովուրդի բերանում խոսվում է, ուղղակի օտար ազգերից վերցնել և դնել։

Բաց թողած հանելուկ. Два брата еспереди бегутъ; два брата сзади догоняютъ։ Երկու եղբայր առաջին են փախչում, երկու եղբայր էլ քամակից են վազում։ (Մեկն առաջ, կառքի չորս անիւր)։

«Աղուէսի պոռ», յօդուածը շատ գեղեցիկ է ու հաճելի երեխաներին. բայց այստեղ ևս «իկ», մասնիկը անհամաձայնում է բանը, զորօրինակ. Աղուէսը չի ասել թէ՛ «Հովիւ», հովիւ, գառիկ տո՛ւր, գառիկ տանեմ, պառիկ տամ, պառիկ ինձ իմ պոռիկ տայ, կապեմ . . . . . այլ կասէ. Հովիւ հովիւ, մէկ գառ տուր, գառը տանեմ պառաւին տամ. պառաւն ինձ իմ պոռ տայ, կապեմ . . . . . իկ, մասնիկը կոչական հոլովում միայն գեղեցիկ կ'երևայ։ «Աղուն էր առնում», ծանօթութեան մէջ մեկնած է «ցորեան մաղել և մաքրել», նախ «աղուն», մենակ ցորենից չի լինում, այլ և միւս արմուխներից կամ հացի հատիկներից։ Երկրորդ՝ «աղունը», կամ «ցորեանը», չեն «մաղում», այլ «խախտում», (խարբայել) են, և երրորդ՝ «աղուն», նշանակում է ամենայն տեսակ հացի հատիկը, որ ամբարից կամ հորից հանում են, բաց օդի մէջ չորացնում (եթէ նամ է լինում) և խախտում ու մաքրում։ Զաղաց տանելու համար, բայց ամենայն ցորեան կամ արմուխ, որ խախտում ու մաքրում են, աղուն չի ասվել. աղունը միայն աղալու համար պատրաստելիս արմուխն է։

Այս տեղ թարգմանում ենք (մի քանի տեղեր ազատօրէն) Теремокъ мышки յօդուածը, որ բաց էր թողած։

## Մ-ի Պաշտոնը։

Դաշտում մէկ ձիի զուլիս կար վերընկած. ծով-ծովան—մուկը եկաւ նրան մօտ, ասեց. «Պաշտ—պաշտ, ո՞վ է քեզնում կենում», Ոչ ում պատասխան չուեց։ Լաւ, մուկը ձիին զուլիս մտաւ, էն տեղ իրան համար կենում էր։

Եկաւ կոկոան—գորտը. «Պաշտ—պաշտ, էդ ո՞վ է քեզնում կենողը», — Ես ծով-ծովան—մուկն եմ, բաս դուն ում ես։ — Ես էլ կոկոան—

գորտն եմ, — Երի միասին կենանք։ — Գորտը վերեւ թռաւ պալատը, և սկսեցին ինքն ու մուկը երկու հօգով կենալ։

Եկաւ նապաստակը. «Պաշտ—պաշտ, ո՞վ է քեզնում կենում», — Ես ծով-ծովան—մուկը մէկ էլ կոկոան—գորտը, դուն ում ես։ — Ես էլ սարերում—վազվզողն եմ, — Դուն էլ արի մեզ մօտ։ — Հիմի էլ սկսեցին երեք հօգով կենալ։

Եկաւ աղուէս եղբայրը. «Պաշտ—պաշտ, էդ տեղ ո՞վ է կենում», — Ծով-ծովան—մուկը, կոկոան—գորտը, մէկ էլ սարերում վազվզողը, ինքդ ո՞վ ես, — Ես էլ ամէն—տեղ — խցկուողը, — Դէ դուն էլ մեզ մօտ մօտիւ։ Հիմի էլ չորս հօգով էին կենում։

Եկաւ պալը. «Պաշտ—պաշտ, ո՞վ է քեզնում կենում», — Ծով-ծովան—մուկը, կոկոան—գորտը, սարերում—վազվզողը, մէկ էլ ամէն—տեղ — խցկուողը. ո՞վ ես ինքդ, — Ես էլ իմ—բանս—իմ—ձեռքով — տեսնողն եմ, — Դէ քնան չունի, դուն էլ արի մեզ մօտ։ Դառան հինգ հօգի. լաւ—սիրուն կենում էին մէկ տեղ։

Ահրջը վերջը՝ յորէս միթմիթալով զալիս է պարոնի արջը. «Պաշտ—պաշտ, էդ ո՞վ է քեզնում կենողը», — Ծով-ծովան—մուկը, կոկոան—գորտը, սարերում—վազվզողը, ամէն—տեղ — խցկուողը, մէկ էլ իմ—բանս—իմ—ձեռքով — տեսնողը. բաս դուն ում ես։ — Ես էլ ամէնքիդ—ջարդողն եմ, — Արջը ձիի գլխին վերայ նստեց, ձիւնց ամէնքին, սպանտոց։ Այս յօդուածը կարելի էր 7-րդ №-ում դնել, ուր քիչ նիւթ կայ։

## № 7.

Վաւաւ վայրենի գազանների շարքն է դրած, բայց նա գազան չէ. վարազ խոզի արան է, թէ վայրենի լինի այն և թէ ընտանի։ Իսկ խոզի էգին «մարուն», են ասում շատ տեղերում։

Առաձենքում, Արջի Դաշտի Խոզի Եւ Կապուշի . . . . . սխալ է. առաձենքի առաձով՝ արջի սիրածը Դաշտի է, իսկ Խոզի Դաշտը աղուէսն է։

## № 8.

Թարգմանելու էր այս կտորը. Другихъ не суди, на себя погляди։

Աւրիշներին մի՛ դատիր, քեզ մտիկ արա։ Խոզը եկաւ ձիին մօտ, ասաց. «Դուքիդ էլ ծուռ—ծուռ են, մազդ էլ խիտ կոշտ է։

Նոյնպէս և այս հանելուկը. Въ бѣленькой бочекѣ два разныхъ пива։

Սպիտակ, կարմիր և սպիտակ և կարմիր (2ու և սպիտակուց ու դեղնուց)։

## № 9.

Այս №-ում ընթերցանութեան նիւթը պակաս է. ուստի թարգմանում ենք բաց թողած СТАРХЪ И ВОЛКЪ յօդուածը:

## ԾԷՐԷ Լ ԳՅՈՒԼԷ

Իլիկ է—չիլիկ մէկ ծեր ու մէկ պառաւ. նրանք ունէին մէկ աման—լիզող կատու, մէկ դարձակ—հաչող շուն, մէկ դառ ու մէկ կով: Գայլը իմացաւ, որ ծերը շատ անասուններ ունի, եկաւ նրան մօտ ու ասեց. «Ծեր, պառաւդ ի՞նձ տուր, ծերի մեղքը եկաւ պառաւին տալու, նրան տեղ աման—լիզող կատուին տուաւ, Գայլը կատուին կերաւ, ու մէկ էլ օրը էլի եկաւ: «Պառաւդ ի՞նձ տուր, Ծերը խնայումէր պառաւին. նրան տեղ տուեց դարձակ—հաչող շանը: Գայլը շանը կերաւ, պրծաւ, ու էլի իրանն է ասում. «Պառաւդ ի՞նձ տուր, Ծերին խիստ մեղքն էր գալիս պառաւը էնդուր նրան տեղը տուեց գառու, յետոյ էլ կովը: Ծերը էնտեղից քոչեց, գնաց ուրիշ գիւղ, բայց պառաւին չըտուեց գայլին. նրանք էնտեղ իրանց համար ապրում են, ու փառք են տալիս Աստուծուն:

## № 10.

Այս տեղ ХИЩНЫЯ բառը պէտք էր գիշարել թարգմանել, ոչ թէ վայրենի:

## № 11.

Մէկ հանելուկ Ռուսերենից (Ուշինսկուց). Տուներ աղաղակում է, տանտէրերը սուս են. մարդիքը եկան տանտէրերին բռնոտեցին, տուներ պատուհաններով փախաւ: (Տունը—գետ. տանտէրերը—ձուկը. պատուհանները—ուռկանի ծակերը):

«Լինում է, չի լինում . . . . .» մեզանում առհասարակ, առասպելներով, իլիկ է—չիլիկ, քառուկ են սկսում, քիչ անգամ «իլումէ չիլում» (կամ) ըլում է—չըլում, բայց «չինում է չիլինում», շատ խորթ է թէ ասելու, թէ լսելու համար:

Նոյնպէս խորթ է ծանր է «պատուիրելիս է լինում», յետ դառնալիս է լինում, ևն, աւելի գեղեցիկ և կենդանի է ասել՝ պատուիրում էր, յետ էր դառնում, ևն: Պէտք է ասել, որ այս յօդուածի լեզուն կոկ և միատեսակ չէ, այլ անհարթ, կախ ու զանազանակերպ: Այս տեղ «մկալ», բառը խիստ գեղեցիկ է, բայց ուլերի մասին «ձագ», ասել անախորժ է:

Ամենայն տեսակ բառեր և ոճեր չէ կարելի անխտիր մտցնել սկզբնական դասադրքի մէջ, միայն այն պատճառով, որ նրանք լեզուի մէջ կան.

դասադրքը լեզուի «բառարանը կամ ոճարանը» չէ, նորա նպատակը ուրիշ է, նորա իւրաքանչիւր բառը և ոճը պէտք է խնամով քննված և ընտրված լինեն:

## № 12.

Սունկերի շատ տեսակների անունները կան աշխարհաբանում, պէտք էր ժողովրդից իմանալ և գրել. նոյնպէս և 13 №-ի բառերի տեսակները:

## № 13.

Хлебная растения հաց հատիկներ չէ, այլ հացարոյսեր. Игоды բառը չէ թարգմանած, որ նշանակում է, այլ պտուղների հետ շփոթած է:

«Գարին և ցորենը» յօդուածը հարազատ չէ թարգմանած:

## № 14.

Պ. Ս. Պ. (իւր յօդուածում) «անուշադրութիւնից տուաք եկած սխալ», է համարում խորնձորի ամսնձի, կեռասի գրելը փոխանակ՝ խնձորների ամսնձների, կեռասների. բայց այս աւելի ուղիղ է, քան սխալ, որովհետեւ աշխարհաբանում ո՛չ մի տեղ, ինչպէս կարծում ենք, ծագորը չեն անուանում «ենի», այլ «ի», վերջաւորութեամբ, որը համապատասխան է հիշտ արտասանուելու համար աւելի յարմար է: Նոյն իսկ դրաբանում (որտեղից վերցնում է Պ. Ս. Պ. «ենի») խառնուած են «ենի», և «ի», և վերջինս յաճախ գործածված՝ քան առաջինը, զօրօրինակ. հացի. սօսի, կաղնի, բարտի, յուշի, ուռի, ևայլն:—Ծառի համար «հաճարի», ասելը սխալ է. ուղիղն է «հաճարկի», և նորա պառաւը «հաճարկ», որպէս ասում են զանազան տեղերում (թէ և գրաբանում հաճարի կամ հաճարուկ ծառի անուն կայ):—Տղզան—խիստ մանր ու թթու անտան ինձոր (?):

«Աաղնի ծառը (թէ և միայն կաղնի ասելով ամեն մարդ հասկանում է կաղնի ծառը) և մասրի թիւիը «յօդուածը ծանր ու կախ ոճ ունի:

Այս №-ում բաց էր թողած КОДОБЪԷ յօդուածը. սա անշափ դուրեկան է երկխաներին, ինչպէս տեսել ենք շատ անգամ Ռուսերէն կարգալիս, վասնորոյ թարգմանում ենք (մի քիչ տալատօրէն) այժմ:

## ԴԷՐՈՅ

Իլիկ է չիլիկ մէկ ծեր ու պառաւ: Մէկ օր ծերը ասում է պառաւին. «Ա՛կնիկ, ինձ համար

գաթայ՝ թխիր, — Ինչից թխեմ, ալիւր չկայ, —  
«Ա՛ղջի, դուն իսկի բան չես իմանալ. վեր կալ  
ամբարը աւելիր, քունջիրը քերիր — կը հաւաք-  
վի,» — Պառաւը հնպէս էլ արաւ, աւելցոյ, քերեց,  
երկու բուռ ալիւր շինեց, յետոյ արաժանով  
հունցեց, գաթայ թխեց, զրաւ լուսամուտումը, որ  
հովանայ:

Գաթան բեզրեց, էնքան էնտեղ վերնեկած կա-  
ցաւ. էնդուր լուսամուտից ցած զորովեց գետնի  
վերայ, ճանապարհի ընկաւ՝ գնաց: Գաթան էդ-  
պէս զորովեով գնաց, գնաց . . . առաջը դուրս  
եկաւ նապաստակը. «Գաթայ — գաթայ, ես քեզ  
կուտեմ,» — 2է, մի կեր ինձ, շի՛ւ լսի՛ր, տես  
քեզ համար ի՞նչպէս երգ կ'երգեմ: Նապաստակը  
ականջները սրեց, գաթան սկսեց երգել:

|                     |                       |
|---------------------|-----------------------|
| «Ես գաթան եմ գաթան, | Լուսամուտումը դրած,   |
| Ամբարից աւելած,     | Ես ծերիցն եմ փախել,   |
| Քունջերից քերած,    | Ես պառաւիցն եմ փախել, |
| Արաժանով հունցած,   | Քեզիցն էլ, նապաստակ,  |
| Թորոնում թխած,      | Գիտեմ չէ փախել,»      |

Գաթան պրծաւ ու սեռայի զորովեց. նապաս-  
տակը հէնց էն էր, որ նրան տեսաւ: Գաթան  
էդպէս գնումէր անտառի նեղ ու ծուռ ճանա-  
պարհովը (Тропинка), շաւիղ, կածան կամ կէ-  
ծան — Լարաբաղի բարբառով), առաջը դուրս  
եկաւ գայլը. «Գաթայ — գաթայ, ես քեզ կու-  
տեմ,» — ինձ մի կեր, գայլ. քեզ համար մէկ լաւ  
խաղ կ'ասեմ: Ու սկսեց.

|                     |                                   |
|---------------------|-----------------------------------|
| «Ես գաթան եմ գաթան, | Լուսամուտումը դրած,               |
| Ամբարից աւելած,     | Ես ծերիցն եմ փախել,               |
| Քունջերից քերած,    | Ես պառաւիցն եմ փախել,             |
| Արաժանով հունցած,   | Ես նապաստակիցն եմ փախել,          |
| Թորոնում թխած,      | Քեզանից էլ, գայլ, հետէ<br>փախել,» |

Հէնց էն էր, որ գայլը նորան տեսաւ. նա շու-  
տով առաջ զորովեց. Անտառի մէջովը գնումէր  
գաթան, առաջը դուրս եկաւ արջը մեծ քուրքը  
հագած, ծառերը կոտորելով, թուփերը պետին  
կպցնելով. «Գաթայ գաթայ, ես քեզ կու-  
տեմ,» Ոնց չէ՞, հէնց դուն էիր մնացել, որ ինձ  
ուտես: Թէ իսկ ք ունես, լսիր, տես քեզ համար  
ի՞նչպէս տաղ կ'ասեմ: Գաթան սկսեց, արջն էլ  
ականջները քաշ գցած լսումէ:

|                     |                          |
|---------------------|--------------------------|
| «Ես գաթան եմ գաթան, | Ես ծերիցն եմ փախել,      |
| Ամբարից աւելած,     | Ես պառաւիցն եմ փախել,    |
| Քունջերից քերած,    | Ես նապաստակիցն եմ փախել, |
| Արաժանով հունցած,   | Ես գալիցն եմ փախել,      |
| Թորոնում թխած,      | Քեզիցն, արջ, մի քիչ      |
| Լուսամուտումը դրած, | Գիտեմ է փախել,           |

Գաթան պրծաւ ու զորովեց. արջը նրան հտե-  
ւից հէնց մոտիկ անելիս մնաց:

Գնումէր գաթան, պատահեցաւ աղուետը. «Բա-  
րե քեզ, գաթայ. էդ ինչ սիրուն, կարմիր,»  
Գաթան ուրախացաւ, որ իրան գովեցին, սկսեց  
իրան երգը. բայց աղուէտը համ լսում էր, համ էլ  
կամաց կամաց մօտենում նրան.

|                        |                                        |
|------------------------|----------------------------------------|
| «Ես գաթան եմ գաթան,    | Ես ծերիցն եմ փախել,                    |
| Ամբարից աւելած,        | Ես պառաւիցն եմ փախել,                  |
| Քունջերից քերած,       | Ես նապաստակիցն եմ փախել,               |
| Արաժանով հունցած,      | Ես գալիցն եմ փախել,                    |
| Թորոնում թխած,         | Ես արջիցն եմ փախել,                    |
| Լուսամուտումը հովացած, | Քեզիցն էլ, աղուէտ, գիտեմ<br>չէ փախել,» |

Օ՛հ, ինչ հիանալի երգ է, ասաց աղուէտը, ըզ-  
մայլումեմ՝ ձայնովդ, հոգի ջան, բայց ի՞նչ ա-  
նեմ, ծերացել եմ, լաւ չեմ լսում: Թէ աստուած  
կրտսերս՝ արի գունչիս վերայ նստի՛ր՝ որ ջըլինի՛  
մէկ անգամ էլ երգիր,» Գաթան ուրախացաւ,  
փքվեց, որ իրան երգը գովում են. վերեւ թռաւ,  
հեծաւ աղուէտի դունչը ու սկսեց երգիլ. «Ես գա-  
թան եմ՝ գաթան. . . . .» Բայց աղուէտը  
համի կերաւ նրան:

# № 15.

Այստեղ «տորֆ», հողի՛րի կարգն է դրած.  
բայց նա հող չէ, այլ հին ժամանակներից (բը-  
նու՛թիւնից) թերակատար ածուխ դարցած ըլլա-  
որը բնագէտները այրելի նիւթերի — քարա-  
ծուխի, նաւթի կէն. շաբքն են դասում:

# № 16.

Այս № — ի խառն բառերում դրած է «ոստայն»,  
երեւի՝ ПАУКЪ բառի թարգմանութիւնը. բայց «ոս-  
տայն» նշանակումէ ջուլհակի գործուածք, բան-  
ուածք, անկուածք, որ այստեղ շատ անյարմար է:  
Իսկ ПАУКЪ նշանակումէ սարդ, ու սարդի գործու-  
ածք ասվումէ սարդի ոստայն կամ ոստայն — սար-  
դի ПОУТИНА.

# № 17.

Մուկը, աքաղաղը, արջը և եղը, յօդուտ-  
ծում. սխալ և խորթ է ասել, մո՛ւկը եղբայր,  
եղը եղբայր, այլ մուկ եղբայր, եղ եղբայր: —  
Արջը մուկին պէտք է ասել. «երկու չը լինի՛ր  
երեք լինի՛ր, ինձ էլ . . . .» «ու՛թէ՛» երկու  
չլինի՛ք երեք լինի՛ք,» Բարի աջողումն չէ  
ասվում, այլ բարի աջողում. գրաբանի  
«ու՛մն», վերջաւորութիւնը աշխարհաբանում  
«ում», է դառել, այսինքն «ն», տառը զեղ-  
չուել է:

Այս տեղ թարգմանում ենք բաց թողած  
ЛИСА И ДЯТЕЛ յօդուածը. (Երեւանի):